

Unikt tidsdokument

Inger Lendin och Birgitta Lundquist, red. **Härnösands medicinhistoriska förening. Birgitta museet 10 år.** 358 sidor. Härnösand: Härnösands Medicinhistoriska förening; 2003.

Recensent: Olof Edhag, professor, Stockholm.

II Härnösands Medicinhistoriska förening har i samband med Birgitta museets 10-årsjubileum givit ut en annorlunda bok. Härnösands lasarett från 1788 var på 1930-talet Sveriges största odelade lasarett med ett 80-tal sängplatser. På lasaretet fanns då en överläkare och två underläkare samt ett 50-tal övriga anställda. Överläkaren skulle ha ansvaret för och sköta all sjukvård, såsom kirurgi, medicin, gynekologi, obstetrik, öron-, näs- och halssjukdomar, röntgenverksamhet m m.

Referat av föreläsningar

21 av kapitlen i boken utgör referat av föreläsningar. I en del kapitel ges en stram, saklig beskrivning av den medicinska utvecklingen inom ett område, framför allt under förra seklet. Ett exempel på detta är ögonsjukvårdens utveckling under ett århundrade. Andra kapitel är mer personligt färgade, där föreläsarens egna preferenser och åsikter får ett stort utrymme. Frågor från auditoriet och föreläsarnas svar har tagits med. I några kapitel har dessa frågor och svar tagit största utrymmet. Detta upplägg gör att frågor inom »vardagsmedicinen« belyses, inte enbart i ett historiskt perspektiv.

Värdefull dokumentation

Beskrivningarna av hur det har varit att arbeta inom vården från 1950-talet och framåt är värdefulla att få dokumenterade även i form av anekdoter, som man gjort här. Några av de 358 sidorna har ägnats åt kvinnliga läkare i historien. Tio av bokens 30 författare är kvinnor.

I ortopedikapitlet kan läsas både om hur munkar i Varnhems kloster framgångsrikt skruvade ihop frakturer och om benskörhet och bentäthetsmätning.

Kampen mot tuberkulos och Oscar II:s jubileumsfonds betydelse i denna kamp har fått ett kapitel. Tro och vetan-

de inom medicinen, patienternas och läkarnas myter, placebo, irrationell behandling, kollektiva lögnar, »vetenskap och oprövad erfarenhet« är några av derrubrikerna i ett kapitel där sjukvårdens roll i samhället, medicinens betydelse för människans trygghet förr och nu diskuteras.

Vårdyrkesrollernas förändring

Givetvis går som en röd tråd genom boken de stora medicinska framsteg som gjorts under de senaste decennierna. Förutom föreläsningsreferaten finns i boken yrkesberättelser av läkarsekreterare, sjukvårdsadministratör, undersköterska. Det är en fascinerande läsning att ta del av beskrivningarna hur yrkesroller har förändras, hur man i vården kan växa med uppgifterna. Men även uppgifterna har förändrats. På 1940-talet kunde överläkaren under lunchen hinna med »diskussioner med husmor och syssloman som tillsammans med två skrivbiträden utgjorde hela den administrativa personalen«.

Svensk vardagssjukvård under 50 år

Sammanfattningsvis är detta framför allt ett unikt tidsdokument från svensk vardagssjukvård under 50 år även om det finns tillbakablickar ända tillbaka till egyptisk och antik läkekonst. Även om vissa delar av boken är mycket ordrik har det ändå varit rätt att inte redigera och skära i texterna. I nuvarande form blir framställningarna personliga, verklighetsnära.

Vid sidan av sjukvårdspersonal av alla kategorier med ett medicinhistoriskt intresse kan boken även läsas av personer utanför vården eftersom medicinska termer, där de används, förklaras.

Vinnare i boklotteriet

Följande prenumeranter har vunnit Martin Klepkes bok »I väntan på en lever. Om en organdonation« från Norstedts förlag, som lottades ut i nr 38/03:
Ulf G H Malmsten, Askim
Kerstin Gudmundson, Umeå
Sven Ekesrydh, Holmsund
Barbro Larsson, Växjö
Finn Dahl, Örebro

Vi gratulerar vinnarna och tackar alla er som deltagit i vårt boklotteri genom att sända in vykort.

Ni som inte vann den här gången, ge inte upp! Det kommer fler chanser med nya spännande böcker.

Beställning

Läkartidningen

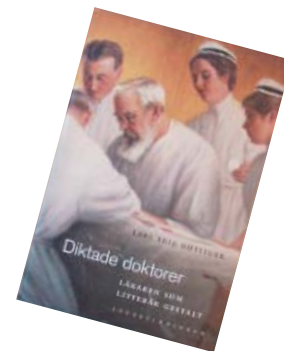
Lars Erik Böttiger, professor i invärtes medicin, gav 1994 ut boken »Litterära läkare« som behandlade läkare som övergått till författarbanan. Nu presenterar han en bok med omvända förtecken, nämligen hur läkarna har skildrats i litteraturen, såväl av läkare som av lekmän.

»Böttiger har gjort en närmast fullständig och systematisk djupdykning i skönlitteratur och dramatik genom fyra-fem sekler, från Shakespeare, Rabelais och Molière fram till våra dagar. Med stor sakkännedom och mycken vishet guidar oss Böttiger genom läkarskildringarnas historia och ger därmed läsaren såväl ny kunskap som fördjupade insikter.«

Utdrag ur recension av Matts Lindberg, Bibliotekstjänst

Pris 200 kronor

Diktade doktorer

Beställer härmed.....ex av »Diktade doktorer»

.....
namn

.....
adress

.....
postnummer

.....
postadress

Insändes till Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Faxnummer: 08-20 74 35

www.lakartidningen.se
under särtryck, böcker